

Jan Radersma thuis in 'Momenten'

Kunst als een tijdelijk baken

Jan Radersma (Indonesië, 1948) woont en werkt in Noord-Brabant en exposeert met *Momenten* bij Galerie Hoogenbosch in Gorredijk. Streng, doorleefd en verlaten is de wereld die Radersma ons laat zien, weerspiegeld op dragers die bij voorkeur al een eigen geschiedenis hebben. Door **Marije Bouman**.

Beeldende kunst

Jan Radersma is zeker veertig jaar actief als beeldend kunstenaar. Hij volgde in de periode 1966-1970 de Koninklijke Academie voor Kunst en Vormgeving in Den Bosch in de richting Monumentaal/Vrije Grafiek. Sinds 2006 exposeert hij met regelmaat bij galerie Hoogenbosch in Gorredijk. Speciaal ter gelegenheid van de nieuwe expositie is het gelijknamige boek *Momenten* in beperkte oplage uitgegeven. De tekst die ingaat op het leven en werk van Radersma is van Susan van den Berg. Bijgevoegd is een cd met pianocomposities van Ad Maas geïnspireerd op werken die op deze tentoonstelling te zien zijn.

Het vroegste werk van Radersma laat zien dat hij academisch geschoold is en een uitstekend tekenaar naar de waarneming. Na zijn eerste terugkeer naar Indonesië in 1982 werd zijn werk veel abstracter. Hij wilde de klanken, de muziek en de sfeer van het land van zijn vroegste jeugd in beeld omzetten. Muziek speelt sindsdien een belangrijke rol in zijn werk door haar ritmes en abstracte uitdruktingskracht.

Radersma luistert naar wat een object, het materiaal in combinatie met zijn gevoel te zeggen heeft. Persoonlijke ervaringen en emotionele gebeurtenissen worden in de schilderijen verwerkt en geven het zo een ingetogen maar broeijende lading mee. Er is een aanleiding maar niet altijd een duidelijk beeld. Het hele werkpro-

ces bepaalt het uiteindelijke resultaat. Aan kleuren worden duidelijke gevoelswaarden toegekend. Het zwart, samengesteld uit talloze pigmenten is opvallend vertegenwoordigd bij deze tentoonstelling.

Het noordelijke landschap van Fryslân biedt in Radersma's huidige werk een beeldende vertaalslag om zijn eeuwige onrust en gevoel van op reis te zijn in uit te drukken. Toch is het niet puur het landschap hier dat hem inspireert, maar meer de combinatie van het landschap in verhouding met gevoelens voor mensen die hij hier heeft leren kennen. Hij houdt van de opvallende leegte en ruimte in dit gebied, maar hij vindt het ook vaak desolaat en dat botst met zijn behoefte aan geborgenheid.

Onbekende bestemming

De zoektocht naar geborgenheid maar ook naar het onbekende is het *Leidmotif* van zijn schilderijen en leven. Geborgenheid is te vinden tussen de stammen van een bos zoals bij het werk *Pohon pohon*. Een bos is omhullend, een huis eveneens. Toch wringt het hier juist. De huizen van Radersma zijn ontoegankelijk, leeg en donker, maar vormen ook een soort

poorten naar een andere dimensie. Er zijn ondefinieerbare ramen en deuren te zien in sobere composities waarin veel rechte maar vaak ook gerafelde, gevoelige lijnen domineren. Een intrigerend schilderij is *Onbekende bestemming* waarop een roodgloeiende doorgang in een verder duistere kamer te zien is. De doorgang lijkt te zweven en zich niet te storen aan de grenzen die door muren worden bepaald. Daarnaast hangt een kleiner werk *Raam* dat dezelfde lading heeft en waarbij een prachtig warmgeel opgloeit uit het zwart.

De materialen die Radersma gebruikt, zijn zeer uitgebalanceerd. De kennis die hij in de loop der jaren op het gebied van technieken, pigmenten, bindmiddelen, dragers en beeldende uitdrukkingsmogelijkheden heeft opgebouwd, is enorm. Al die kennis wordt aangewend om een thuis te creëren, een thuis dat maar niet tot stand kan komen en waardoor de creativiteit tot in de oneindigheid geprikkeld wordt. Weer een moment dat het er even was, vandaar de titel *Momenten* die deze expositie meegekregen heeft.

Als drager worden *objects trouvés*, oude stukken hout of ander doorwerkt materiaal gebruikt. Pigmenten

deze tentoonstelling te zien zijn.

een duidelijk beeld. Het hele werkpro-

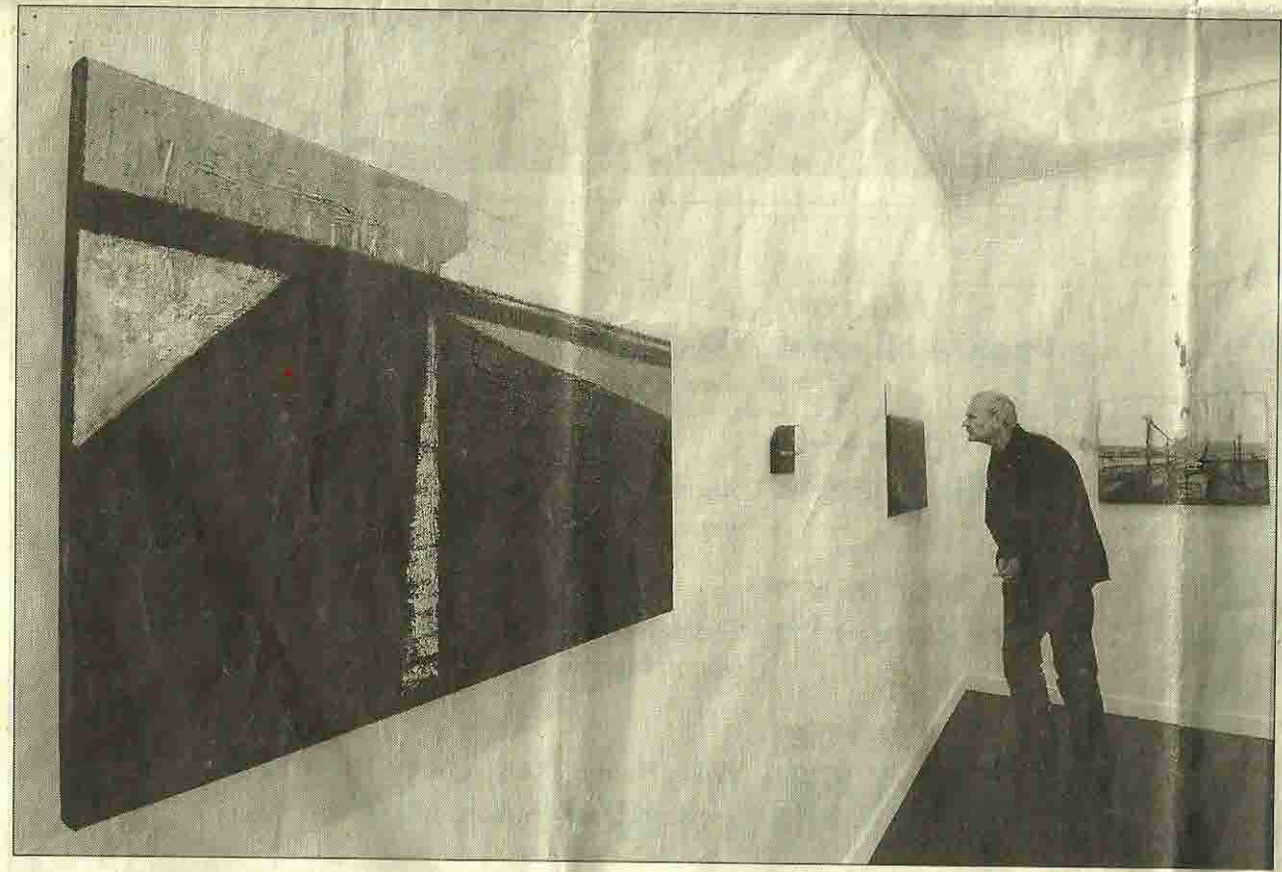
donker, maar vormen ook een soort

oude stukken hout of ander door-
werkt materiaal gebruikt. Pigmenten
zijn in zeer geconcentreerde vorm of
juist als glaceermiddel vermengd met
bindmiddelen en in meerdere lagen
op de drager aangebracht. Hierdoor
ontstaat een warme doorleefde uit-
straling die een wonderlijk zinderend
spanningsveld vormt met de verlaten-
heid van het beeld.

Nonchalance

Wel is er een wezenlijk gevaar voor
nonchalance die erin sluipt bij een
kunstenaar die al zo'n enorm oeuvre
heeft opgebouwd. Zoals bij *Kempen*
en ée van de kleine werkjes die de ti-
tel *Raam* heeft meegekregen. Juist bij
werk dat drijft op eenvoud en sober-
heid wreekt zich elke vorm van wille-
keur. Het mag wel nonchalant lijken,
maar niet zijn. Dat doet direct afbreuk
aan de spanning. De doorleefdheid en
heerlijke huid van het werk die de
tastzin prikkelen, maken die enkele
twijfelachtige vormkeus meestal weer
goed.

Prachtig in zijn eenvoud is het
kleine werk *Separé*. Een stuk hout dat
gesplitst is geweest, de ene helft zwart
en de andere wit, tezamen in de her-
leidbare vorm van een huis. Er is een
kruis, een horizon en een weg in te
zien, gekrast in de verf. De gescheiden
delen hout zijn met een krakkemik-
kige metaalstrip weer aan elkaar vast
gemaakt. Wat een kracht en kwets-
baarheid straalt dat uit!

Werk van Jan Radersma wordt tentoongesteld in Galerie Hoogenbosch. Foto: Frans Andringa

i De expositie is te zien tot en met 4 juli